

Effect van mogelijke versobering van het kwijscheldingsbeleid Waterschap Brabantse Delta

Zaaknummer: 17.ZK06593
Kenmerk: 17IT028493

Inhoud

Inhoudsopgave

Inhoud	2
1. Inleiding	3
1.1. Algemeen.....	3
1.2. Aanleiding	3
1.3. Hoofdvraag	3
1.4. Opzet rapport	5
2. Huidig kwijtscheldingsbeleid van Brabantse Delta	5
2.1. Huidig beleid	5
2.2. Beleid inliggende gemeenten en waterschappen	5
2.3. Inkomstenderving door kwijtschelding in 2017.....	56
3. Effect beperken of afschaffen kwijtschelding	8
3.1. Effect bruto belastingopbrengsten	8
3.2. Effect tarieven	10
3.3. Effect lastendruk	11

Colofon

oktober 2017

Margot Musters, Rian Snoek

Waterschap Brabantse Delta

NB Dit rapport bevat citaten uit het COELO-rapport Kwijtscheldingsbeleid in Waterschap Vallei en Veluwe. Hiervoor is schriftelijk toestemming verleend door de directie van COELO.

1. Inleiding

1.1. Algemeen

Waterschap Brabantse Delta verleent huishoudens en kleine ondernemers/zzp-ers met een inkomen op bijstandsniveau kwijschelding voor de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing. Voor waterschappen zijn de belastinginkomsten de belangrijkste bron van inkomsten. Kwijschelding betekent dat een deel van de huishoudens geen belastingen betaalt aan het waterschap. Andere belastingbetalers (huishoudens en bedrijven) betalen een hoger bedrag naarmate de aanslag voor meer huishoudens wordt kwijsgescholden. Kwijschelding heeft bij de begroting geen invloed op het evenwicht tussen inkomsten en uitgaven, uiteraard wel op de tarieven.

Waterschappen hebben (net als gemeenten) enige keuzevrijheid rondom kwijschelding. Zo is het niet verplicht om aanslagen kwijs te schelden. Artikel 26 Invorderingswet zegt namelijk dat kwijschelding kan worden verleend aan een belastingplichtige die zijn belastingaanslag of een deel daarvan niet anders dan met buitengewoon bezwaar kan betalen. Het algemeen bestuur van een waterschap bepaalt of en zo ja, van welke belasting kwijschelding wordt verleend. Ook kan het waterschap besluiten in het geheel geen kwijschelding te verlenen, of een deel van de aanslag kwijschelden in plaats van de gehele aanslag. Het Rijk bepaalt wel voor een groot deel hoe waterschappen dienen te berekenen of een huishouden in aanmerking komt voor kwijschelding.

Sinds 2011 en 2012 heeft zich met betrekking tot de kwijschelding een aantal ontwikkelingen in wet- en regelgeving en in de uitvoering voorgedaan. Allereerst kunnen waterschappen ervoor kiezen om kleine ondernemers/zzp-ers

die leven op bijstandsniveau kwijschelding te verlenen voor de aanslagen die zij als particulier ontvangen. Ten tweede is het mogelijk geworden om rekening te houden met de kosten van kinderopvang als wordt bepaald of een huishouden in aanmerking komt voor kwijschelding. Ten slotte mogen gemeenten en waterschappen sinds 2012 voor 65-plussers uitgaan van hogere inkomensgrenzen om te bepalen of deze huishoudens in aanmerking komen voor kwijschelding.

1.2. Aanleiding

Het algemeen bestuur wil een grote betrokkenheid van onze inwoners bij het waterschapswerk. Dit betekent dat alle burgers en bedrijven de lasten van het waterschap moeten dragen. Hoe meer mensen bijdragen aan de belasting, hoe lager die belasting wordt voor iedereen.

Uit sociaal oogpunt en met een beroep op solidariteit is door het bestuur besloten om de huidige bestuursperiode (2015-2019) volledige kwijschelding te blijven geven aan de inwoners die anders minder bestedingsruimte over houden dan 100% van de bijstandsnorm. Wel heeft het bestuur in het bestuursakkoord 2015-2019 afgesproken om in 2017 te onderzoeken wat de effecten zijn van mogelijke versoering van de kwijschelding. Deze behoefte is mede ingegeven vanwege het feit dat de huidige zuiveringstarieven hoger zijn als gevolg van kwijschelding en oninbaar. Bedrijven betalen hierdoor voor bijna 1/3 mee terwijl de kwijschelding voor bedrijven in relatie tot huishoudens verwaarloosbaar is.

Onderliggend rapport geeft inzicht in wat de effecten zijn van mogelijke versoering van de kwijschelding. Het nieuw aan te treden bestuur in 2019 kan gebruik maken van dit rapport voor mogelijke heroverwegingen ten aanzien van het kwijscheldingsbeleid.

1.3. Hoofdvraag

De hoofdvraag luidt:

Welk effect heeft versoering van het kwijscheldingsbeleid op de bruto belastingopbrengsten, tarieven en lastendruk van Waterschap Brabantse Delta?

Kwijscheldingsnorm

Gemeenten en waterschappen zijn niet verplicht om kwijschelding te verlenen. Er zijn verschillende mogelijkheden om de kwijschelding te versoeren. Allereerst hebben gemeenten enige vrijheid om te bepalen onder welke inkomensgrens zij kwijschelding verlenen. Dit wordt vastgesteld via de kwijscheldingsnorm. Als een waterschap een kwijscheldingsnorm van 100% hanteert dan betekent dit in de praktijk dat huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau in aanmerking komen voor kwijschelding (mits zij geen noemenswaardig vermogen hebben). Een kwijscheldingsnorm mag ook lager zijn. Waterschap de Dommel hanteert een kwijscheldingsnorm

van 95%. In dat geval komen huishoudens pas in aanmerking voor kwijtschelding als hun inkomen lager is dan 95% van het bijstandsniveau of als hun vaste lasten erg hoog zijn.

Bij Brabantse Delta is de huidige kwijtscheldingsnorm (net als bij de meeste andere waterschappen en gemeenten) 100%. Eén mogelijkheid om het kwijtscheldingsbeleid te versoberen is dus om de kwijtscheldingsnorm te verlagen. Het is echter niet mogelijk om te bepalen welk effect dit heeft op het aantal huishoudens dat in aanmerking komt voor kwijtschelding en op de opbrengsten en tarieven. Dat komt omdat er te weinig informatie beschikbaar is over de hoogte van het besteedbare inkomen van individuele huishoudens.

Daarnaast is er voor het waterschap een belangrijk praktisch bezwaar bij het verlagen van de kwijtscheldingsnorm. Veel gemeenten en waterschappen hebben het toewijzen van kwijtschelding geautomatiseerd. Dit gebeurt via het Inlichtingenbureau¹. Het Inlichtingenbureau kan echter alleen bepalen of huishoudens in aanmerking komen voor kwijtschelding bij een kwijtscheldingsnorm van 100%. Bij een lagere kwijtscheldingsnorm kan niet van de diensten van het Inlichtingenbureau gebruik worden gemaakt en moet het waterschap c.q. de Belasting Samenwerking West Brabant (BWB) alle werkzaamheden jaarlijks zelf uitvoeren of laten uitvoeren (waarvoor de BWB momenteel niet is geëquipeerd). Dat betekent dat de perceptiekosten² aanzienlijk zullen stijgen.

Afschaffen of beperken van de kwijtschelding

Andere opties zijn om in het geheel geen kwijtschelding te verlenen, om de kwijtschelding te beperken tot alleen de zuiveringsheffing of alleen de watersysteemheffing of om slechts een deel van de aanslag van één of beide heffingen kwijt te schelden. In dat geval ontvangen alle huishoudens, ongeacht hun inkomen, een aanslag voor de waterschapsbelastingen.

Afschaffen of verminderen van kwijtscheldingsmogelijkheden kan er ook toe leiden dat een groter deel van de aanslagen oninbaar wordt. Het kan zijn dat een deel van de huishoudens met een inkomen op of onder bijstandsniveau de aanslag niet betaalt. Het oninbare bedrag wordt dan groter en de uitvoeringskosten voor invordering stijgen.

Het effect van afschaffen of beperken van de kwijtschelding heeft gevolgen voor de benodigde opbrengsten, tarieven en op de lastendruk. Dit leidt tot de volgende deelvragen:

1a. Welk effect heeft beperktere kwijtschelding of afschaffing van kwijtschelding op de benodigde bruto-opbrengsten uit de zuiverings- en watersysteemheffing?

1b. Welk effect heeft beperktere kwijtschelding of afschaffing van kwijtschelding op de tarieven van de zuiverings- en watersysteemheffing?

1c. Welk effect heeft beperktere kwijtschelding of afschaffing van kwijtschelding op de lastendruk voor de belastingbetaler (voorbeeldprofielen)?

Belastingbetalers vinden het vaak moeilijk te begrijpen als beleid tussen gemeenten of waterschappen verschilt. We gaan daarom ook na hoe het kwijtscheldingsbeleid is vormgegeven bij inliggende gemeenten.

2. Hoe ziet het kwijtscheldingsbeleid er uit bij inliggende gemeenten en waterschappen?

Het onderzoek naar de effecten van mogelijke versobering van het kwijtscheldingsbeleid, richt zich in dit rapport enkel op het beperken dan wel afschaffen van de kwijtschelding (deelvragen 1a t/m 1c) en gezien de bovengenoemde redenen, namelijk het niet beschikbaar zijn van gegevens over inkomsten en schulden van huishoudens in het beheersgebied, niet op het mogelijk aanpassen van de kwijtscheldingsnorm. Daarnaast zal ook inzicht worden gegeven over wat het effect is wanneer er met betrekking tot de watersysteemheffing gekozen zou worden om naast de categorie ingezetenen ook de andere belastingplichtigen mee te laten betalen voor de inkomstenderving als gevolg van kwijtschelding (paragraaf 3.2).

¹ Het Inlichtingenbureau ondersteunt gemeenten en waterschappen bij de beoordeling van een aanvraag voor kwijtschelding van lokale- en waterschapbelastingen. In 2017 gaat het om circa 15.700 personen. Op basis van enkele basale gegevensvergelijkingen toetst het Inlichtingenbureau of huishoudens voldoen aan een door gemeenten en waterschappen opgestelde normstelling voor inkomen en vermogen, zijnde 100% kwijtscheldingsnorm.

² Indicatie perceptiekosten opgave BWB: € 400.000,- (extra reguliere uren).

1.4. Opzet rapport

Dit rapport is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 gaan we in op het huidige kwijscheldingsbeleid van Brabantse Delta. We vergelijken de inkomstenderving van Brabantse Delta met die van andere waterschappen en enkele gemeenten uit het beheersgebied Brabantse Delta. In hoofdstuk 3 wordt weergegeven wat het effect is van beperken of afschaffen van kwijschelding op bruto-opbrengsten, tarieven en lastendruk.

2. Huidig kwijscheldingsbeleid van Brabantse Delta

2.1. Huidig beleid

Het huidige kwijscheldingsbeleid van Brabantse Delta is als volgt:

- Er is sprake van volledige kwijschelding (van de ingezetenenheffing en de zuiveringsheffing) voor inwoners die minder bestedingsruimte overhouden dan 100% van de bijstandsnorm.
- Met ingang van 1 januari 2013 wordt een hogere inkomensnorm gehanteerd voor 65-plussers waardoor zij eerder voor kwijschelding in aanmerking komen.
- Met ingang van 1 januari 2016 geldt tevens voor de kleine ondernemers / zzp-ers de mogelijkheid van het krijgen van kwijschelding. Daarbij geldt de restrictie dat het om de kwijschelding van privébelastingen gaat, dus geen belastingen die (geheel of gedeeltelijk) verband houden met de uitoefening van het bedrijf of beroep.

In 2006 is op basis van de wettelijke mogelijkheden door het AB besloten het kwijscheldingsbeleid te verruimen en daarmee de kosten van bestaan te baseren op 100% van de bijstandsnorm (Wet Werk en Bijstand). Tot de toenmalige verruiming van de 90% naar 100% norm is onder andere vanuit maatschappelijk oogpunt besloten (het tonen van een "sociaal gezicht"). Het waterschap werkt, als overheid, vanuit een maatschappelijke verantwoordelijkheid mee aan het minimeleide van de gemeenten (armoedebestrijding). Daarnaast heeft het streven naar eenzelfde kwijscheldingsbeleid als de inliggende gemeenten een rol gespeeld om maatschappelijke druk en onbegrip van de burger te voorkomen. In de beleving van de belastingplichtige is een belastingschuld aan een gemeente namelijk niet anders dan een belastingschuld aan het waterschap.

Het huidige bestuur heeft in het bestuursakkoord bepaald dat het huidige kwijscheldingsbeleid tot en met 2019 gehandhaafd blijft.

In tabel 1 (zie bijlage 1) wordt inzicht gegeven in de kwijschelding en oninbaar van Brabantse Delta van 2012 tot met 2017 in relatie tot de opgelegde aanslagen.

2.2. Beleid inliggende gemeenten en waterschappen

In 2017 verleent vrijwel iedere gemeente³ en ieder waterschap in Nederland kwijschelding van de belastingen. De meeste waterschappen schelden de volledige aanslag kwijt.

In tabel 2 (zie bijlage 1) wordt weergegeven welke verruimingsmogelijkheden (kleine ondernemers / zzp-ers, kinderopvang en normbedrag 65-plussers) de gemeenten in het beheersgebied van Brabantse Delta toepassen.

Gemeenten en waterschappen kunnen ook kiezen welke kwijscheldingsnorm ze hanteren. Alle gemeenten in het beheersgebied van Brabantse Delta die kwijschelding verlenen, hanteren een kwijscheldingsnorm van 100%: huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau krijgen dus kwijschelding. Eén waterschap (De Dommel) hanteert een kwijscheldingsnorm van 95% en twee waterschappen (Hoogheemraadschappen Delfland en Schieland en de Krimpenerwaard) verlenen per 1 januari 2017 geen kwijschelding op de aanslag van de zuiveringsheffing. Hierdoor komen bij deze waterschappen veel minder huishoudens in aanmerking voor (gedeeltelijke) kwijschelding dan in de andere waterschappen. Bij alle andere waterschappen is dit, net als bij de gemeenten, 100%.

2.3. Inkomstenderving door kwijschelding in 2017

Brabantse Delta dekt de kosten die het maakt uit belastingopbrengsten. Om het tarief vast te stellen wordt daarom allereerst bepaald hoe hoog die kosten naar verwachting zullen zijn. Een deel van de aanslagen wordt niet betaald. Deze worden kwijtgescholden of blijken oninbaar te zijn. Als Brabantse Delta hier geen rekening mee zou houden dan zouden de werkelijke opbrengsten jaarlijks lager zijn dan begroot. Bij het bepalen van het tarief wordt daarom ook begroot welk deel

³ Er zijn gemeenten die formeel geen kwijschelding kennen, maar waar regelingen bestaan via armoedebelaid.

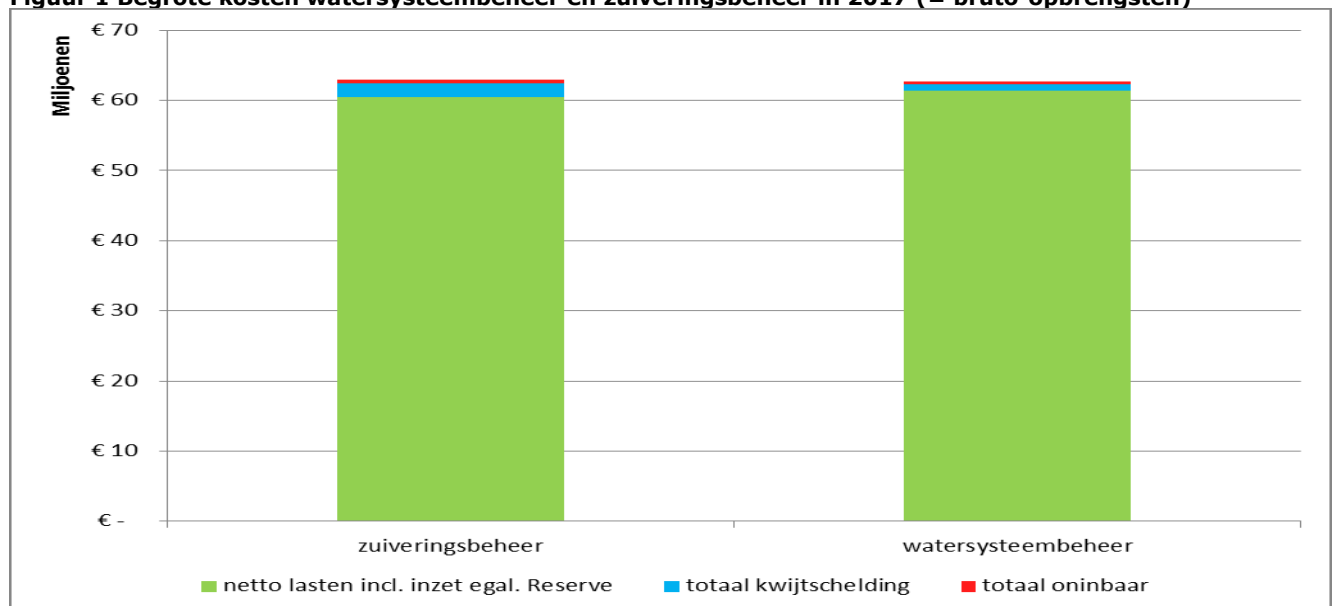
van de aanslagen naar verwachting zal worden kwijtgescholden en oninbaar zal zijn. Dit bedrag moet door de overige belastingbetalers worden betaald. Dit betekent dat de bruto opbrengsten (opgelegde aanslagen) gelijk zijn aan de kosten voor de waterschapstaken inclusief kwijtschelding en oninbare aanslagen. Per saldo zijn de netto-opbrengsten (het geld wat daadwerkelijk ontvangen wordt) gelijk aan de kosten voor de waterschapstaken omdat rekening is gehouden met inkomstenderving als gevolg van kwijtschelding en oninbare aanslagen.

Figuur 1 geeft weer hoe hoog de verwachte kosten voor de watersysteemheffing en zuiveringsheffing in 2017 zijn en welke bedragen zijn begroot voor kwijtschelding en oninbare aanslagen.

De totale kosten van de taak zuiveringsbeheer bedragen €63 miljoen. Hiervan is 96% nodig om de kosten van het transporteren en zuiveren van afvalwater te dekken (€60,5 miljoen), 3,1% is nodig voor de inkomstenderving door kwijtschelding (€1,9 miljoen) en 0,9% voor inkomstenderving door oninbare aanslagen (€0,6 miljoen).

De totale kosten die worden gedekt uit de bruto-opbrengsten (opgelegde aanslagen) uit de watersysteemheffing (waterschapstaken, kwijtschelding en oninbare aanslagen) bedragen in 2017 naar verwachting €62,6 miljoen. Hiervan is 98% bestemd voor het watersysteembeheer (€61,3 miljoen), 1,5% voor kwijtschelding (€1 miljoen) en 0,5% voor oninbare aanslagen (€0,3 miljoen).

Figuur 1 Begrote kosten watersysteembeheer en zuiveringsbeheer in 2017 (= bruto-opbrengsten)

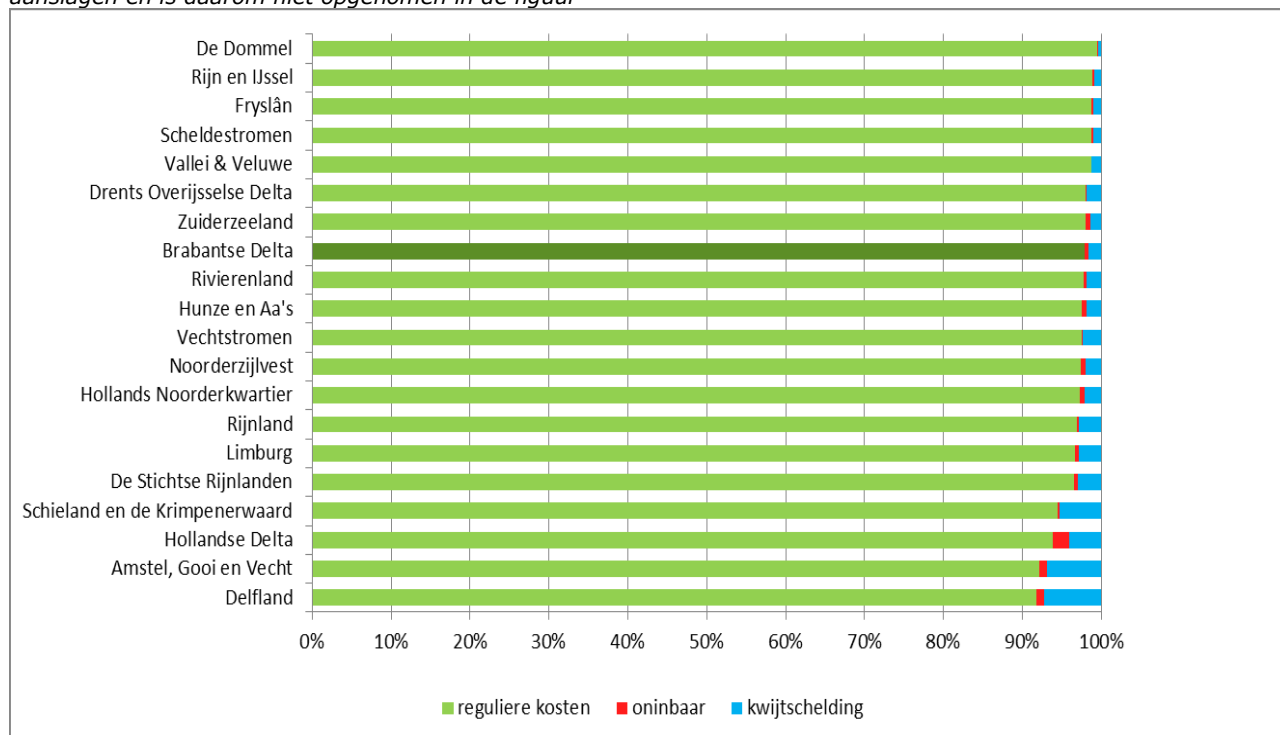

Het bedrag dat belastingbetalers aan Brabantse Delta betalen om inkomstenderving door kwijtschelding en oninbare aanslagen te dekken is beperkt in vergelijking met de totale kosten. Dit blijkt ook als we kijken naar de verhoudingen bij andere waterschappen (zie figuur 2 en 3). Bij waterschap De Dommel beslaan de reguliere kosten volgens de begroting 99,5% van de totale kosten bij de watersysteemheffing en 99,1% bij de zuiveringsheffing.

In Delfland is mede door de hoge inwonersdichtheid, een veel groter deel van de heffing nodig om inkomstenderving door kwijtschelding en oninbare aanslagen te dekken. Als we de reguliere kosten van het watersysteembeheer en te dekken bedragen door kwijtschelding en oninbare aanslagen optellen dan beslaan de reguliere kosten in Delfland 91,8% van het totaal. Bij de taak zuiveringsbeheer is het aandeel van de reguliere kosten het laagst in Hollandse Delta, zijnde 91,0%. In Figuur 3 valt tevens af te lezen dat de kwijtschelding bij de Hoogheemraadschappen Delfland en Schieland en de Krimpenerwaard nihil is. Dit komt omdat zij per 1 januari 2017 geen kwijtschelding meer verlenen op de aanslag van de zuiveringsheffing.

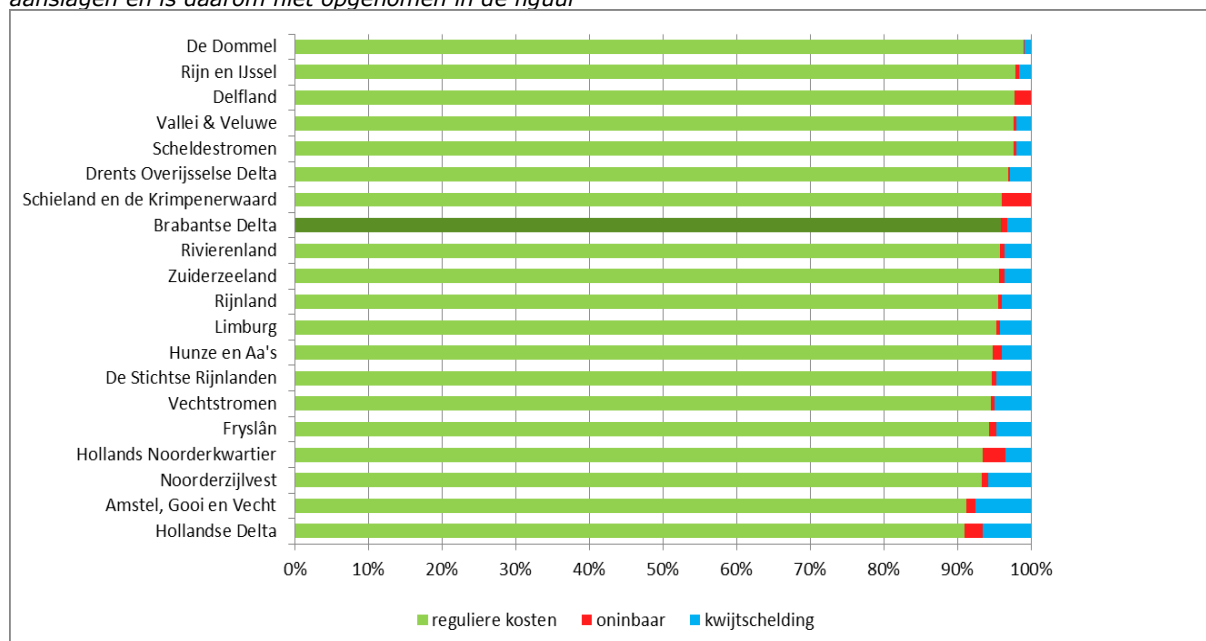
Figuur 2 Aandeel reguliere kosten en de inkomstenderving door kwijschelding en oninbare aanslagen in het totaal te dekken bedrag uit de watersysteemheffing per waterschap in 2017

Noot: Waterschap Aa en Maas heeft geen gegevens ingevuld over de inkomstenderving door oninbare aanslagen en is daarom niet opgenomen in de figuur

Figuur 3 Aandeel reguliere kosten en de inkomstenderving door kwijschelding en oninbare aanslagen in het totaal te dekken bedrag uit de zuiveringsheffing per waterschap in 2017

Noot: Waterschap Aa en Maas heeft geen gegevens ingevuld over de inkomstenderving door oninbare aanslagen en is daarom niet opgenomen in de figuur

Bron: Financieel waterschapspeil 2017

Figuren 2 en 3 laten duidelijk zien dat Brabantse Delta bij zowel het watersysteembeheer als het zuiveringsbeheer behoort bij de waterschappen waar een relatief klein deel van de op te brengen kosten nodig is voor inkomstenderving door kwijschelding en oninbare aanslagen.

Wanneer we de kwijschelding van enkele gemeenten in het beheersgebied Brabantse Delta vergelijken met de kwijschelding van waterschap Brabantse Delta wijkt deze procentueel

nauwelijks af, echter in absolute bedragen zijn de verschillen groot. Het kwijtscheldingsbedrag van enkele gemeenten varieert van € 200.000 tot € 700.000 en voor waterschap Brabantse Delta is dit naar verwachting € 2.900.000.

3. Effect beperken of afschaffen kwijtschelding

In dit hoofdstuk onderzoeken we welk effect het heeft op de bruto-opbrengsten, tarieven en lastendrukontwikkeling als kwijtschelding. We onderscheiden de volgende varianten:

1. van zowel de watersysteemheffing als de zuiveringsheffing worden gehalveerd of afgeschaft;
2. enkel voor zuiveringsheffing wordt gehalveerd of afgeschaft;
3. met betrekking tot de watersysteemheffing naast de categorie ingezetenen ook mee betaald wordt door de andere belastingplichtigen en wordt gehalveerd of afgeschaft.

Mogelijke maatschappelijke overwegingen voor het halveren of afschaffen van kwijtschelding zijn onder meer:

- Het draagt bij aan het uitgangspunt dat iedereen dient bij te dragen aan de kosten van de taakuitoefening door waterschappen.
- De belastingbetalers die de aanslag wel voldoen, betalen in feite een solidariteitsbijdrage voor de minima. Het tarief is hoger door kwijtschelding.
- Het past bij de opvatting dat het waterschap geen rol heeft in het armoedebeleid.
- Het levert een besparing op, vanwege beperkte uitvoeringskosten kwijtschelding.
- Het past bij de opvatting dat de sociale bijstand voldoende moet zijn voor de betaling van lokale belastingsschulden.

Mogelijke overwegingen om hier juist niet voor te kiezen zijn:

- Het waterschap kan het sociale gezicht niet tonen.
- Geen politiek en maatschappelijk draagvlak voor beperking of afschaffing.
- Onbegrip van de burger.
- Imago schade voor het waterschap.
- Uitvoeringskosten inning en invordering waterschapsbelastingen nemen naar verwachting sterk toe.
- Toename percentage oninbare belastingaanslagen.
- Kan belastingsamenwerking met gemeenten bemoeilijken.

3.1. Effect bruto belastingopbrengsten

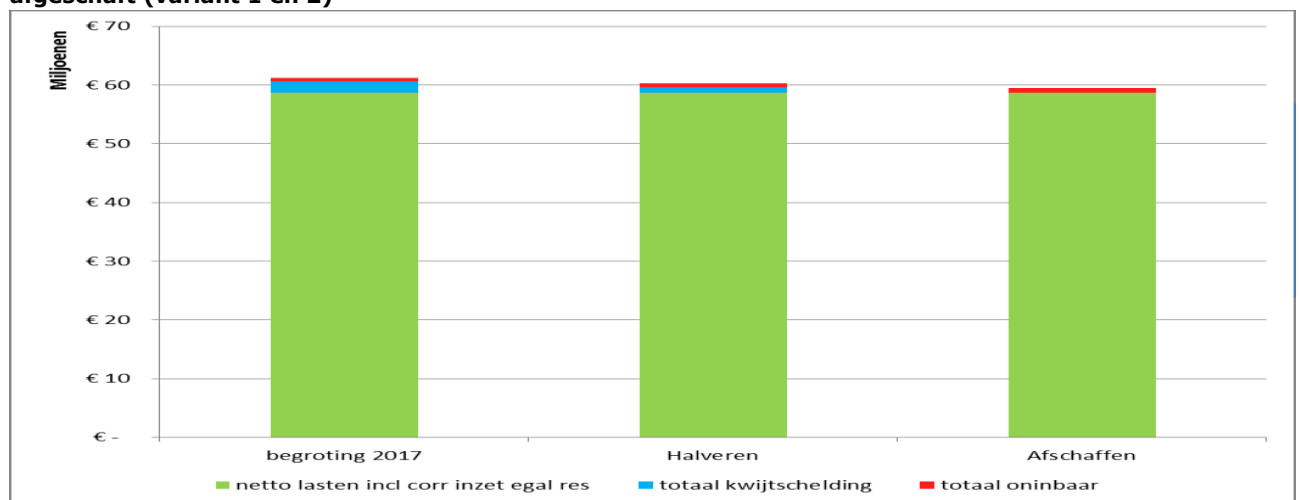
We zagen eerder dat de bedragen die belastingbetalers van Brabantse Delta opbrengen om de inkomstenderving als gevolg van kwijtschelding en oninbare aanslagen te dekken klein zijn in vergelijking met veel andere waterschappen (zie hoofdstuk 2). Als de kwijtscheldingsmogelijkheden worden beperkt, wordt de inkomstenderving door kwijtschelding nog kleiner. Een gevolg kan wel zijn dat het aantal oninbare aanslagen stijgt. Er zijn geen gegevens beschikbaar over de mate waarin het aantal oninbare aanslagen verandert als de kwijtschelding wordt beperkt. De inkomstenderving als gevolg van oninbare aanslagen zal door het beperken of afschaffen van kwijtschelding echter niet groter worden dan de inkomstenderving door kwijtschelding bij het huidige beleid. We gaan er in dit rapport van uit dat als kwijtschelding wordt beperkt, het oninbare bedrag stijgt met 15%⁴ van het bedrag dat niet meer wordt kwijtgescholden. Een krasser kwijtscheldingsbeleid heeft ook effect op de uitvoeringskosten. Er moeten mogelijk meer aanmaningen worden verstuurd en vaker worden overgegaan op dwanginvordering (zie voetnoot 2).

⁴ Het is lastig om te bepalen in welke mate oninbaarheid zal stijgen. Er zijn weinig gegevens beschikbaar waarmee de ontwikkeling kan worden ingeschat. Dit komt omdat het bijna nooit gebeurt dat een gemeente of waterschap de mogelijkheden tot kwijtschelding vermindert. Ter onderbouwing gaan we uit van de argumenten genoemd uit het rapport van COELO (kwijtscheldingsbeleid Hoogheemraadschap van Delfland). Hierin wordt sterk benadrukt dat het volgens meerdere bronnen (RGB, UVW, Gemeente Oirschot) moeilijk is om te berekenen wat de gevolgen voor oninbaarheid zijn als het kwijtscheldingsbeleid wordt beperkt of afgeschaft. Op basis van gegevens van de Unie van Waterschappen met betrekking tot oninbaar en kwijtschelding van waterschappen heeft COELO eenvoudige regressie analyses uitgevoerd. Hier kan ruwweg uit worden afgeleid dat als de kwijtschelding per huishouden €1 lager is, de oninbaarheid op de middellange termijn €0,15 hoger is.

Figuur 4 en figuur 5 geven weer welk effect *halveren* dan wel *afschaffen* van de kwijtschelding op de watersysteemheffing en zuiveringsheffing heeft op de totale bruto-opbrengst. Volgens de begroting 2017 is €61,2 miljoen⁵ nodig om de reguliere kosten van de taak zuiveringsbeheer en inkomstenderving door kwijtschelding en oninbare aanslagen te dekken. Als *de helft* van de aanslag wordt kwijtgescholden is dit €60,3 miljoen (1,4% minder). Het kwijtgescholden bedrag daalt in dat geval met €950.000. Bij de gekozen uitgangspunten stijgt het oninbare bedrag €143.000.

Als er *geen kwijtschelding* mogelijk is van de zuiveringsheffing daalt de benodigde bruto-opbrengst tot €59,5 miljoen (daling van 2,7% ten opzichte van het huidige bedrag). Er is in dat geval geen inkomstenderving door kwijtschelding van aanslagen (er worden immers geen aanslagen meer kwijtgescholden). Het oninbare bedrag stijgt met €286.000.

Figuur 4 Verandering bruto-opbrengst zuiveringsheffing als voortaan de helft van de aanslag wordt kwijtgescholden en als de mogelijkheid tot kwijtschelding van de heffing wordt afgeschaft (variant 1 en 2)

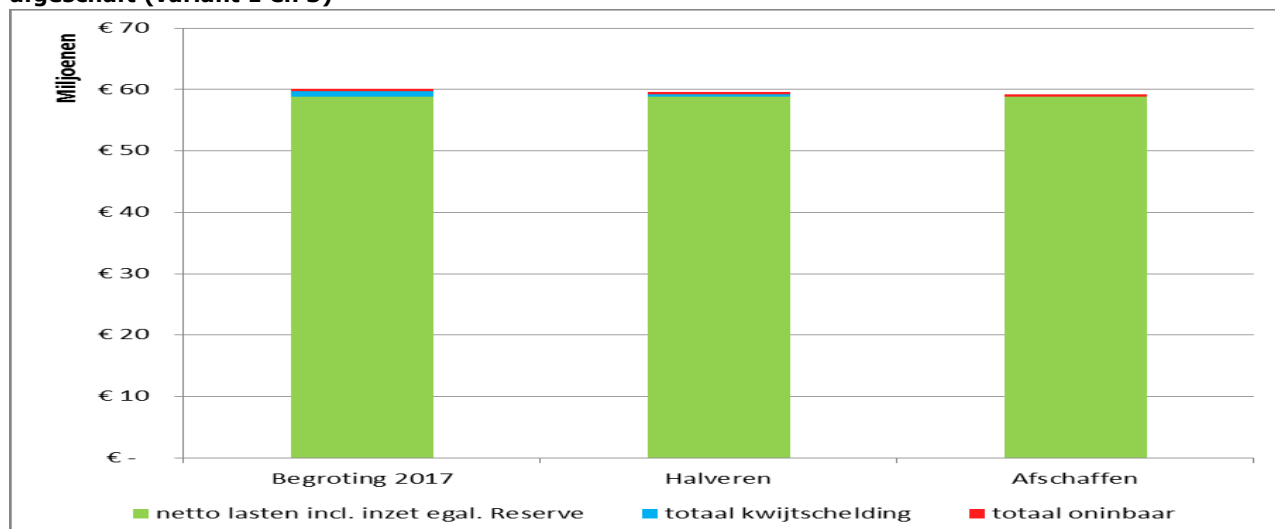

Het totaalbedrag van het watersysteembeheer inclusief inkomstenderving door kwijtschelding en oninbare aanslagen is in 2017 €60,1 miljoen⁶. Als *de helft* van de aanslag voor de watersysteemheffing wordt kwijtgescholden dan daalt dit naar €59,6 miljoen (daling van 0,8%). De inkomstenderving door kwijtschelding van de watersysteemheffing daalt in dat geval met €482.000, het oninbare bedrag stijgt met €72.000. Als er *geen kwijtschelding* meer mogelijk is dan daalt de benodigde bruto-opbrengst tot €59,2 miljoen (1,5% lager dan begroot in 2017). Er is geen inkomstenderving meer door kwijtgescholden aanslagen, echter de inkomstenderving door oninbare aanslagen stijgt met €144.000.

⁵ De belastingopbrengst is lager dan dit bedrag omdat een deel van de kosten van het watersysteembeheer worden gedekt via een onttrekking uit de reserves.

⁶ De belastingopbrengst is lager dan dit bedrag omdat een deel van de kosten van zuiveringsbeheer worden gedekt via onttrekking uit de reserves.

Figuur 5 Verandering bruto-opbrengst watersysteemheffing als voortaan de helft van de aanslag wordt kwijtscholden en als de mogelijkheid tot kwijtschelding van de heffing wordt afgeschaft (variant 1 en 3)

3.2. Effect tarieven

Tabel 3 geeft weer welk effect beperking van de kwijtschelding heeft op de tarieven van de zuiveringsheffing en watersysteemheffing.

In 2017 is het zuiveringstarief €52,74. Hiervan is €1,69 om de inkomstenderving door kwijtschelding te dekken en €0,47 voor oninbare aanslagen.

De watersysteemheffing bestaat uit vier afzonderlijke tarieven. Huishoudens betalen de ingezetenenheffing, een vast bedrag per huishouden. Eigenaren van gebouwen betalen de heffing gebouwd. Het tarief is een percentage van de woz-waarde. Eigenaren van grond voor zover het geen natuurgrond is, betalen de heffing ongebouwd (inclusief wegen). Het tarief is een bedrag per hectare. Eigenaren van natuurgrond betalen ook een bedrag per hectare (heffing natuur), maar dit is vele malen lager dan de heffing ongebouwd.

Bij Brabantse Delta betaalt alleen de categorie ingezetenen voor de watersysteemheffing mee voor de inkomstenderving als gevolg van kwijtschelding. In 2017 is het tarief voor ingezetenen voor de watersysteemheffing €54,19. Hiervan is €2,86 om de inkomstenderving door kwijtschelding te dekken en €0,50 voor oninbare aanslagen.

Tabel 3 Mutatie tarieven t.o.v. 2017 bij halveren en afschaffen kwijtschelding zuiveringsheffing en watersysteemheffing (variant 1 en 2)

	Begroting 2017	Halveren		Afschaffen	
		tarief	%	tarief	%
Zuiveringsheffing	€ 52,74	€ -0,73	-1,38%	€ -1,44	-2,73%
Watersysteemheffing					
-ingezetenen	€ 54,19	€ -1,25	-2,32%	€ -2,45	-4,53%

Het merendeel van de waterschappen brengt de kosten van kwijtschelding enkel ten laste van de categorie ingezetenen. Van enkele waterschappen is bekend dat zij de kosten van de kwijtschelding als kosten van de taakuitvoering aanmerken en ten laste brengen van alle categorieën.

Indien er met betrekking tot de watersysteemheffing gekozen zou worden om naast de categorie ingezetenen ook de andere belastingplichtigen mee te laten betalen voor de inkomstenderving als gevolg van kwijtschelding dan heeft dit een ander effect op de afzonderlijke tarieven van watersysteem heffing (zie hiervoor tabel 4). Voor een goede vergelijking is het genoemde effect doorgerekend op de begroting 2017 (kolom Aangepaste begroting).

Tabel 4 Mutatie tarieven t.o.v. 2017 (aangepast) bij halveren en afschaffen kwijschelding watersysteemheffing wanneer kwijschelding betrekking heeft op alle categorieën (variant 3)

	Begroting 2017	Aangepaste Begroting 2017	Halveren t.o.v. aangepaste begr. 2017		Afschaffen t.o.v. aangepaste begroting 2017	
			tarief	%	tarief	%
Watersysteemheffing						
-ingezetenen	€ 54,19	€ 52,17	€ -0,36	-0,7%	€ -0,72	-1,4%
-gebouwd	€ 0,88	€ 0,89	€ -0,01	-0,7%	€ -0,01	-1,4%
-natuur	€ 4,00	€ 4,07	€ -0,03	-0,7%	€ -0,06	-1,4%
-wegen	€ 173,60	€ 176,45	€ -1,21	-0,7%	€ -2,42	-1,4%
-ongebouwd	€ 49,60	€ 50,41	€ -0,35	-0,7%	€ -0,69	-1,4%

3.3. Effect lastendruk

Huishoudens en bedrijven betalen meerdere heffingen. Daarom onderzoeken we ook welk effect het beperken of afschaffen van kwijschelding heeft op de bedragen die enkele voorbeeld-huishoudens en -bedrijven betalen.

Kwijschelding beide heffingen beperken of afschaffen

Tabel 5 geeft weer welk effect het beperken en afschaffen van kwijschelding op zowel de zuiveringsheffing als de watersysteemheffing (enkel op de categorie ingezetenen) heeft op de voorbeeldaanslagen voor enkele types huishoudens respectievelijk bedrijven.

Tabel 5 Mutatie betaalde bedragen voorbeeldhuishoudens en -bedrijven t.o.v. 2017 bij halveren en afschaffen kwijschelding zuiveringsheffing en watersysteemheffing (variant 1)

Voorbeeldaanslagen	Begroting 2017	Halveren		Afschaffen	
Huishoudens					
Meerpersoons huishouden, huurwoning, 3 ve	€ 212,41	€ -3,44	-1,6%	€ -6,77	-3,2%
Eenpersoonshuishouden, huurwoning, 1 ve	€ 106,93	€ -1,98	-1,9%	€ -3,89	-3,6%
Meerpersoonshuishouden, koopwoning € 200.000, 3 ve	€ 282,71	€ -3,44	-1,2%	€ -6,77	-2,4%
Eenpersoons huishouden, koopwoning € 200.000, 1 ve	€ 177,23	€ -1,98	-1,1%	€ -3,89	-2,2%
Bedrijven					
Natuurterreinen, 1000 ha	€ 3.999,46	€ -	0,0%	€ -	0,0%
Agrarisch bedrijf, € 400.000, 40 ha grond, 3 ve	€ 2.282,78	€ -2,19	-0,1%	€ -4,32	-0,2%
Gemeente 600 ha wegen	€ 104.160,31	€ -	0,0%	€ -	0,0%
Groothandel, € 2.400.000, 7 ve	€ 1.212,84	€ -5,11	-0,4%	€ -10,07	-0,8%
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 12.000.000, 300 ve	€ 20.040,21	€ -218,87	-1,1%	€ -431,78	-2,2%

Tabel 6 geeft weer welk effect het beperken en afschaffen van kwijschelding op zowel de zuiveringsheffing als de watersysteemheffing heeft op de voorbeeldaanslagen als daarnaast voor wat betreft de watersysteemheffing gekozen zou worden om naast de categorie ingezetenen ook de andere belastingplichtigen mee te laten betalen voor de inkomstenderving als gevolg van kwijschelding.

Tabel 6 Mutatie bedragen voorbeeldhuishoudens en –bedrijven t.o.v. 2017 bij halveren en afschaffen kwijschelding zuiverings- en watersysteemheffing (alle categorieën, variant 1 en 3)

Voorbeeldaanslagen	Begroting 2017	Aangepaste begr. 2017	Halveren t.o.v. aangepaste begr. 2017	Afschaffen t.o.v. de aangepaste begroting 2017
Huishoudens				
Meerpersoons huishouden, huurwoning, 3 ve	€ 212,41	€ 210,39	€ -2,55 -1,2%	€ -5,03 -2,4%
Eenpersoonshuishouden, huurwoning, 1 ve	€ 106,93	€ 104,91	€ -1,09 -1,0%	€ -2,15 -2,1%
Meerpersoonshuishouden, koopwoning € 200.000, 3 ve	€ 282,71	€ 281,85	€ -3,04 -1,1%	€ -6,01 -2,1%
Eenpersoons huishouden, koopwoning € 200.000, 1 ve	€ 177,23	€ 176,37	€ -1,58 -0,9%	€ -3,14 -1,8%
Bedrijven				
Natuurterreinen, 1000 ha	€ 3.999,46	€ 4.065,03	€ -27,87 -0,7%	€ -55,73 -1,4%
Agrarisch bedrijf, € 400.000, 40 ha grond, 3 ve	€ 2.282,78	€ 2.317,61	€ -16,99 -0,7%	€ -33,93 -1,5%
Gemeente 600 ha wegen	€ 104.160,31	€ 105.867,94	€ -725,74 -0,7%	€ -1.451,49 -1,4%
Groothandel, € 2.400.000, 7 ve	€ 1.212,84	€ 1.226,69	€ -10,99 -0,9%	€ -21,85 -1,8%
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 12.000.000, 300 ve	€ 20.040,21	€ 20.109,45	€ -248,30 -1,2%	€ -490,63 -2,4%

Alleen kwijschelding zuiveringsheffing beperken of afschaffen

Waterschappen kunnen voor de watersysteemheffing en zuiveringsheffing een verschillend kwijscheldingsbeleid hanteren. Hoogheemraadschap Delfland en Schieland en de Krimpenerwaard hebben de kwijschelding op de zuiveringsheffing afgeschaft terwijl voor de watersysteemheffing nog volledige kwijschelding mogelijk is. Het argument hierbij is dat de zuiveringsinstallatie gekenmerkt wordt als nutsvoorziening waarbij de vervuiler betaalt. In deze paragraaf geven we weer hoe de lastendruk verandert als Brabantse Delta alleen de kwijschelding voor de zuiveringsheffing beperkt of afschaft.

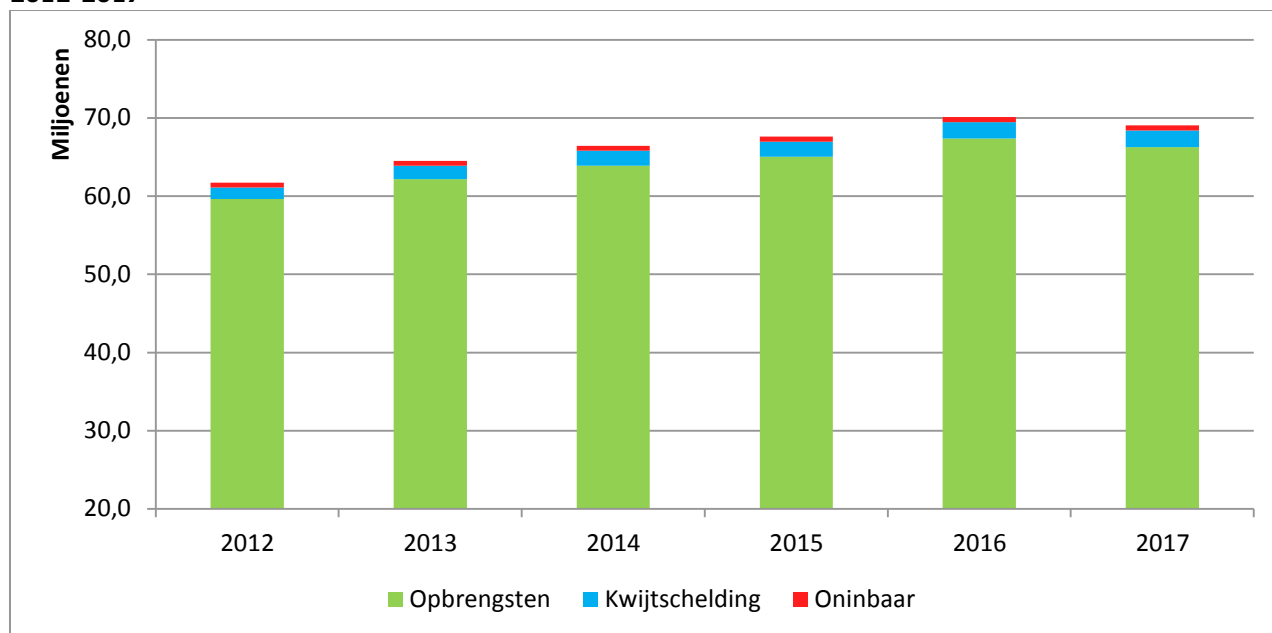
Tabel 7 geeft weer welke bedragen de voorbeeldhuishoudens en –bedrijven betalen als kwijschelding van alleen de zuiveringsheffing wordt gehalveerd en als deze wordt afgeschaft.

Tabel 7 Mutatie betaalde bedragen voorbeeldhuishoudens en –bedrijven t.o.v. 2017 bij halveren en afschaffen kwijschelding zuiveringsheffing (kwijschelding watersysteemheffing wijzigt niet) (variant 2)

Voorbeeldaanslagen	Begroting 2017	Halveren	Afschaffen
Huishoudens			
Meerpersoons huishouden, huurwoning, 3 ve	€ 212,41	€ -2,19 -1,0%	€ -4,32 -2,0%
Eenpersoonshuishouden, huurwoning, 1 ve	€ 106,93	€ -0,73 -0,7%	€ -1,44 -1,3%
Meerpersoonshuishouden, koopwoning € 200.000, 3 ve	€ 282,71	€ -2,19 -0,8%	€ -4,32 -1,5%
Eenpersoons huishouden, koopwoning € 200.000, 1 ve	€ 177,23	€ -0,73 -0,4%	€ -1,44 -0,8%
Bedrijven			
Natuurterreinen, 1000 ha	€ 3.999,46	€ - 0,0%	€ - 0,0%
Agrarisch bedrijf, € 400.000, 40 ha grond, 3 ve	€ 2.282,78	€ -2,19 -0,1%	€ -4,32 -0,2%
Gemeente 600 ha wegen	€ 104.160,31	€ - 0,0%	€ - 0,0%
Groothandel, € 2.400.000, 7 ve	€ 1.212,84	€ -5,11 -0,4%	€ -10,07 -0,8%
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 12.000.000, 300 ve	€ 20.040,21	€ -218,87 -1,1%	€ -431,78 -2,2%

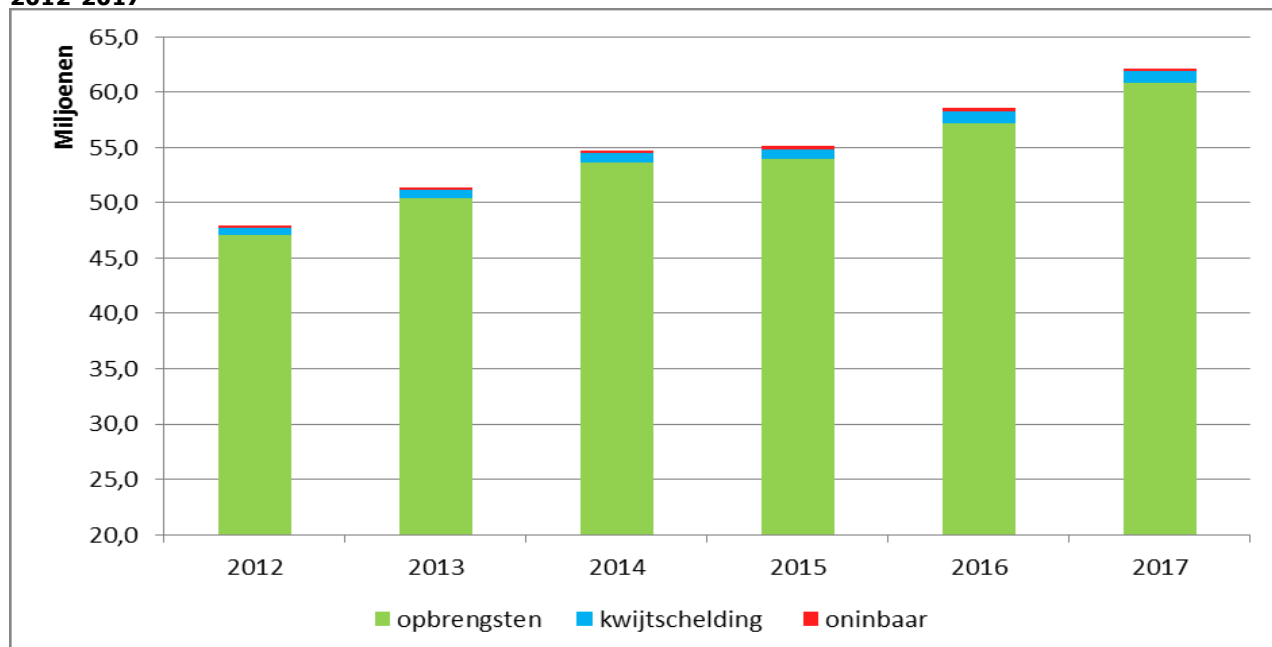
Bijlage 1

Tabel 1 Prognose opgelegde aanslagen zuiveringsbeheer inclusief kwijtschelding en oninbaar voor 2012-2017

* 1.000	2012		2013		2014		2015		2016		2017
Opbrengsten	€	59.638	€	62.183	€	63.897	€	65.024	€	67.355	€ 66.280
Kwijtschelding	€	1.476	€	1.702	€	1.918	€	1.939	€	2.091	€ 2.103
Oninbaar	€	590	€	614	€	633	€	645	€	674	€ 660
percentage kwijtschelding tov totale opbrengst		2%		3%		3%		3%		3%	3%

Tabel 1 Prognose opgelegde aanslagen watersysteembeheer incl. kwijtschelding en oninbaar voor 2012-2017

* 1.000	2012		2013		2014		2015		2016		2017
Opbrengsten	€	47.063	€	50.433	€	53.612	€	53.935	€	57.202	€ 60.782
Kwijtschelding	€	657	€	746	€	878	€	904	€	1.051	€ 1.086
Oninbaar	€	224	€	242	€	253	€	257	€	274	€ 289
Percentage kwijtschelding tov totale opbrengst		1%		1%		2%		2%		2%	2%

Tabel 2 Toepassing verruimingsmogelijkheden van gemeenten in beheersgebied Brabantse Delta

Gemeente	65+	Kinderopvang	Ondernemers
Alphen-Chaam	ja	ja	ja
Bergen op Zoom	ja	ja	ja
Breda	ja	ja	ja
Dongen	ja	ja	ja
Drimmelen*			
Etten-Leur	ja	ja	ja
Geertruidenberg*			
Gilze-Rijen*			
Halderberge	ja	ja	ja
Loon op zand*			
Moerdijk	ja	ja	ja
Oosterhout	ja	ja	ja
Roosendaal	ja	ja	ja
Rucphen	ja	ja	ja
Steenbergen	ja	ja	ja
Waalwijk	ja	ja	ja
Woensdrecht	ja	ja	ja
Zundert	ja	ja	ja
Baarle-Nassau*			
Goirle	ja	ja	ja
Tilburg*			

* Gegevens voor deze gemeente worden later nog toegevoegd